

ORIMATTILA

ORIMATTILAN KAUPUNKI SISÄILMATOIMINTAMALLI

Tämä Orimattilan kaupungin sisäilmatoimintamalli on tehty täydentää aiemmin tehtyjä suunnitelmia ja lomakkeita.

Sisäilmastrategia ja toimintasuunnitelma 14.8.2017 sekä kaupungin toimintaohjeet sisäilmahaittapauksissa 9.2.2017.

Yleiset periaatteet

- Orimattila haluaa tarjota henkilöstölle standardin mukaiset turvalliset ja terveelliset työtilat.
- Hyvän lopputuloksen saavuttamiseksi edellytetään jokaisen toimijan työpanosta ja hyvää yhteistyötä.
- Sisäilmatoimintamallin noudattaminen on edellytys sujuvan prosessin etenemiseen.
- Selvitysprosessi on usein pitkä. Hyvä lopputulos edellyttää aikaa vieviä prosesseja.
- Viestintä ja avoimuus ovat hyvien käytäntöjen peruspilareita. Viestinnän tarpeet arvioidaan tapauskohtaisesti.

- Strategialla pyritään sisäilmahaittojen tehokkaampaan ratkaisuun sekä henkilöstön tasapuoliseen kohteluun.
- Toimenpiteitä suunnitellessa kaupunki tarkastelee objektiivisesti ja tapauskohtaisesti sisäilmahaitan laajuutta ja toimenpiteiden aikataulua.

AVOIMUUS, REHELLISYYS, VASTULLISUUS JA ASIAPITIOSUUS

Sisäympäristö monen osa-alueen summa

- **Sisäilma** = rakenteiden rajaamalla alueella oleva ilma.
- **Sisäilmasto** = sisäilman ja lämpöolosuhteiden muodostama kokonaisuus.
- **Sisäympäristö** = laaja kokonaisuus, johon vaikuttavat sisäilman lisäksi lämpö- ja ääniympäristö, valaistusolosuhteet, ergonomia, käytettävyys, tilajärjestelyt sekä viihtyvyyteen vaikuttavat tekijät.
- Kaikki nämä **yhdessä** vaikuttavat koettuun olosuhteeseen

Terveellinen sisäilma tukee tuottavuutta

- Sisäilman laatu on monen osa-alueen summa.
- Sisäilman laadusta vastaavat kiinteistön omistajan lisäksi myös tilojen käyttäjä, työnantaja, palveluntuottajat sekä muut toimijat.
- Työnantaja on vastuussa työturvallisuuslain mukaisesti sisäilma-asioista.
- Työntekijät vastaavat tilojen oikeasta käytöstä ja haittojen ilmoittamisesta.
- Huono sisäilma voi heikentää koko työyhteisön toimivuutta ja ilmapiiriä, yksilöllisten vaikutusten lisäksi.

Sisäilma voi heikentyä monesta syystä

- Epäpuhtauslähteitä voi olla mm.
  - Kiinteistön käyttö
  - Kiinteistön käyttäjä
  - Kiinteistössä oleva irtain
  - Kiinteistön ulkopuolella oleva lähde
  - Kiinteistön rakenne
  - Kiinteistön laitteet
- Kiinteistön ikä vaikuttaa olosuhteisiin
  - Kiinteistön rakenteilla ja teknisillä laitteilla on tekninen käyttöikä, joka voi olla ylittynyt
  - Vanhempien rakennusten rakennusaikainen taso on erilainen kun uudempien rakennusten

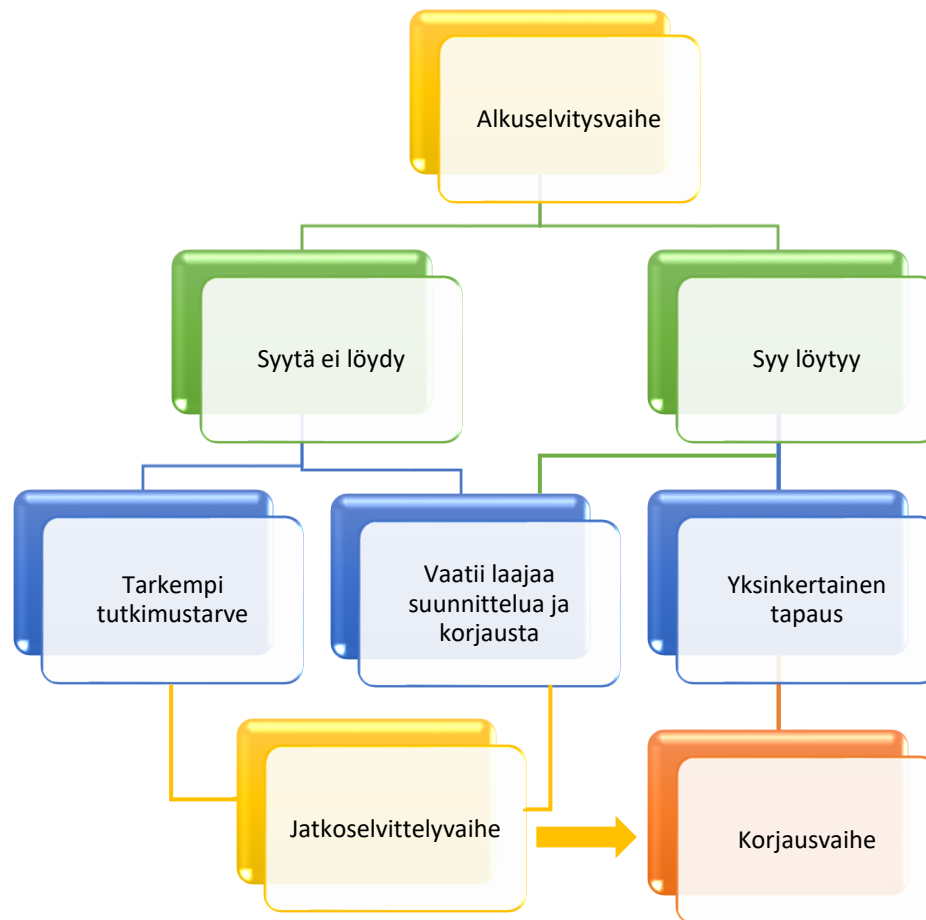

Sisäilmäprosessin vaiheet

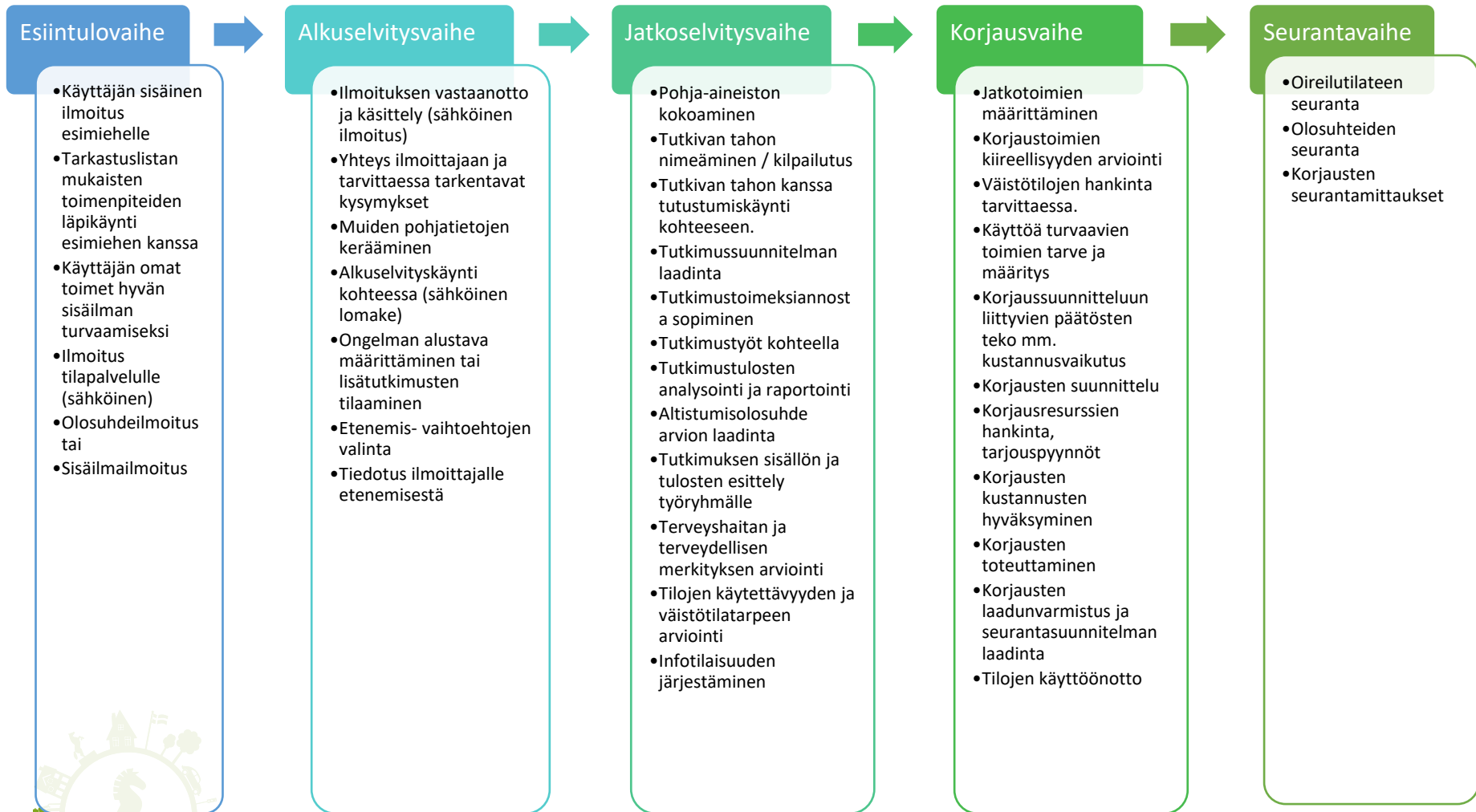

Prosessin kuvaus ja vaiheet

Toimintamallin prosessikuvaus

Kaupungin sisäilmaryhmän tavoitteet

- Pyrkii ennaltaehkäisemään sisäilmaongelmien syntymistä.
- Määrittelee toimintatavat sisäilmaongelmien selvittämiseksi
- Valvoo sisäilmatoimintamallin noudattamista
- Lisää ja tukee sisäilmaongelmaprosessin sujuvuutta ja laadukkuutta.
- Varmistaa että sisäilmaprosessi on kaikkien tiedossa.
- Edistää rakennusten peruskorjausten oikea-aikaisuutta tai huonokuntoisista rakennuksista luopumista.

Työryhmätoiminta

- Kaupungin sisäilmaryhmä on moniammatillinen työryhmä.
- Sisäilmatyöryhmään kuuluvat työterveys, rakennusvalvonta, sivistystoimi, siivous, tilapalvelu ja työsuojelu.
- Sisäilmatyöryhmä ei tee päätöksiä, mutta ehdottaa ja suosittelee kaupungin varsinaiselle organisaatiolle toimenpiteitä
- Sisäympäristöongelmia arvioidaan työterveyslaitoksen ohjeistuksen mukaisesti kokonaisuutena (ABC-malli)
- Ohjaustehtävät kohdistuvat kohdekohtaisesti sisäilmatyöryhmiin, ohjeistuksiin, toimintatapoihin ja niiden kehittämiseen.

ABC-malli

Laadukas sisäympäristö

A.

Sisäympäristötekijät
ovat kunnossa

B.

Sisäympäristö on
terveellinen ja koetaan
hyväksi

C.

Hyvät toimintatavat
sisäympäristöön
vaikuttavissa asioissa

Ennaltaehkäisevä toiminta

- Sisäilmahaittoja voidaan ennaltaehkäistä
- Rakennus ja sen ylläpito on jatkuvasti laadukasta.
- Rakennuksen peruskorjaukset tehdään ajoissa ja suunnitelmallisesti.
- Rakennuksen ja kalusteiden toimivuuteen kiinnitetään huomiota.
- mm:
  - Rakennuksen vierustalle ei pitäisi kasaantua vettä tai lunta.
  - Märkätilat kuivataan käytön jälkeen. Kaikki vesipisteet suljetaan hyvin.
  - Puutteellisista läpivienneistä tai rikkoutuneista pinnoista ilmoitetaan ajoissa.
  - Kaikki rakennus- ja kaluste materiaalit ovat vähä päästöisiä.
  - Kaikista havaituista puutteista tai vesivuodoista ilmoitetaan välittömästi eteenpäin.
  - Ilmanvaihtoa käytetään oikein, ei esim. tukita korvausilmaventtiileitä.
  - Rakennuksen tiloja käytetään siihen tarkoitukseen, johon ne soveltuvat.
  - Siivouksessa ei käytetä kuin vähän vettä ja suositaan vedettömiä menetelmiä.
  - Kemikaalien käyttöä pyritään minimoimaan siivouksessa.
  - Yläpölyt pyyhitään säännöllisesti
  - Tiloihin ei kerätä ylimääräistä tavaraa.

Rakennuksen elinkaaren vaikutus sisäilmaan

- Rakennuksen rakentamisen ajankohdalla on merkitystä sisäilmaolosuhteisiin
- Kiinteistökannassa on monen ikäisiä rakennuksia.
- Rakennuksilta ja niiden talotekniikalta vaaditut ominaisuudet vaihtelevat eri rakentamisajankohdan välillä.
- Rakennusten välillä on eroja sisäilman laadun osalta, vaikka ne täyttävätkin lain asettamat vaatimukset.
- Mikäli rakennuksessa ei ole jäähdytystä, kesällä lämpötilat noudattavat ulkoilman lämpötiloja helteillä.

Käyttäjän sisäilmahaittakokemus

- Eri käyttäjät reagoivat eri tiloihin ja tilanteisiin eri tavalla.
- Käyttäjän kokemukseen vaikuttaa hyvin moni asia.
- Sisäilmahaitan kokeminen on usein hyvin yksilöllistä.
- Yksilön kokemukseen vaikuttavat tunteet, mielipiteet, fyysinen ja sosiaalinen ympäristö.
- Jokaisen käyttäjän tuntemus on tärkeä ja työterveys auttaa tarvittaessa asian käsittelyssä.
- Tuntemuksen ja rakennuksen syy – yhteys ei ole aina selkeä.
- Yksilön kokeman haitan arviointi, yksittäisen rakennuksen ominaisuuksien kautta ei ole suoraviivaista.

Lähde https://mobile.twitter.com/pekka_tuomaala 19.10.2021

Erimielisyyksien käsittely

- Sisäilma-asiat pyritään ratkaisemaan hyvässä hengessä.
- Osapuolten tulee panostaa yhteistyöhön.
- Yhteistä ymmärrystä lisätään neuvottelemalla.
- Huoli terveydestä herättää aina tunteita.
- Työterveys auttaa terveysasioiden käsittelyssä.
- Rakennusalan ammattilaiset keskittyvät rakennuksen ominaisuuksiin ja niiden korjattavuuteen.
- Kaikkien ammattitaitoa ja eri osaamisalueita tulee kunnioittaa.
- Ongelmien ratkaisu vaatii moniammatillista osaamista.
- Erimielisyyksien taustalla on usein tiedon puute tai väärinymmärrys.

Viestintä

- Aktiivinen viestintä tukee sisäilmatapausten selvittämistä.
- Avoimuus, rehellisyys, vastuullisuus ja asiapitoisuus
- Viestintää tarvitaan, kun prosessi käynnistyy ja tiedotus on tarpeen aina, kun jotain tapahtuu tai uutta tietoa ilmenee.
- Kohderyhmiä ja viestintäkanavia on useita.
- Viestintäkanavia on mm. Wilma, pedanet, intra, sähköposti, tiedotustilaisuus, tiedote, kaupungin kotisivut
- Tilapalvelu johtaa yhdessä sisäilmatyöryhmän kanssa viestintää ja tuottaa sisällöt. Käytännön tasolla toimija välittää viestit eteenpäin.

